

BRAM BAKKER

Psychiater Bram Bakker (54) buigt zich elke maand over onze geestelijke gezondheid.

Een humaan einde

Er is in Nederland een vrijwel onophoudelijk debat gaande over de (on)mogelijkheden om te stoppen met leven op een zelfgekozen moment. Slechts een kleine minderheid is nog van mening dat het onder geen enkele omstandigheid mogelijk moet zijn om hier professionele hulp bij te krijgen. Kanker in een vergevorderd stadium, met uitzaaiingen overal in het lichaam en nog slechts enkele weken te leven, mag humaan eindigen. Dus zonder onnodig lang en uitzichtloos lijden; dat vinden de meeste mensen. In deze situatie is er ook weinig ruimte voor discussie: de diagnose is helder, de prognose eveneens.

Een stuk ingewikkelder wordt het als het om psychisch lijden gaat: de diagnose is minder eenduidig, doordat objectieve bepalingen in het bloed of ondubbelzinnige hersenscans (nog) niet bestaan. En ook al zijn experts het eens over de diagnose, de prognose is eigenlijk nooit betrouwbaar te voorspellen. Wordt het echt nooit meer beter? Wie het weet, mag het zeggen. Volgens de wet is euthanasie bij psychisch lijden niet wezenlijk anders dan bij lichamelijk lijden, en bij de Levensindekliniek worden dan ook steeds meer mensen geholpen die volgens deskundigen ongeneeslijk psychisch ziek zijn.

Psychiaters in Nederland zijn zeer verdeeld over dit onderwerp. De voorstanders zien het als een verrijking van de mogelijkheden, de tegenstanders vrezen een hellend vlak. Dat iedereen dezelfde mening gaat krijgen, is uitgesloten en de minister van Volksgezondheid heeft ook al expliciet gesteld dat subjectiviteit wat hem betreft geen probleem is. Nog ingewikkelder wordt het als mensen niet verder willen leven zonder dat er sprake is van ziekte. Is het

goed dat je hulp van een arts kunt krijgen als je dood wilt en dat daar ook regels voor zijn? Het is een vraagstuk dat onze samenleving verdeelt. Er zijn uitgesproken voor- en tegenstanders, maar misschien vormen de mensen die het niet precies weten wel de grootste groep. Ik reken mezelf daar

Is het goed dat je hulp van een arts kunt krijgen bij een zelfgekozen dood?

ook toe. Ik gun iedereen de regie over het eigen levenseinde, maar twijfel of een arts daarin een centrale rol moet krijgen. We zijn ongelooflijk dol op regels in dit land en we vinden het fijn om op die manier te trachten alles op te lossen. Maar misschien schieten hier de regels altijd tekort, omdat de verschillen tussen mensen te groot zijn.

Dat een arts bij euthanasieprocedures een onvermijdelijke en cruciale rol speelt, staat niet ter discussie. Maar dat artsen betrokken worden in beslissingen rond het zelfgekozen levenseinde vind ik lastig. We worden opgeleid om mensen beter te maken, om te zoeken naar mogelijkheden het leven te behouden, met liefst zo veel mogelijk kwaliteit. Die pet draag ik iedere dag, vol overgave. Het voelt voor mij vreemd om in een situatie terecht te kunnen komen waarin van mij wordt verlangd een totaal andere pet op te zetten.

We hoeven van het levenseinde geen medisch vraagstuk te maken. We kunnen er ook voor kiezen om het niet allemaal precies te regelen. Er zijn genoeg landen waar dit gebeurt, en het is maar de vraag of we ons daarvan moeten distantiëren.

BRAM BAKKER
F